

Aan de leden van de vaste commissie SZW
Eerste Kamer

Per email

Betreft: compensatieregeling voor vrouwelijke zelfstandigen die zijn bevallen tussen 7 mei 2005 en 4 juni 2008 (*Kamerstukken* 2017/18 II 30420 nr. 260)

Leiden, 21 oktober 2017

Geachte dames en heren,

Bij brief van 17 oktober 2017 informeerde minister Asscher u over zijn voornemen bij ministeriële regeling een compensatieregeling te treffen voor vrouwelijke zelfstandigen die tussen 7 mei 2005 en 4 juni 2008 zijn bevallen. *"Zo wordt een streep gezet onder een langlopende kwestie"*, aldus het Nieuwsbericht op Rijksoverheid.nl.

De Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann, het Proefprocessenfonds Clara Wichmann en de FNV zijn blij dat de minister van sociale zaken ten langen leste een regeling wil treffen. De eerste kinderen van de destijds zelfstandig of meewerkende vrouwen zonder zwangerschapsuitkering hebben de basisschool inmiddels verlaten! De organisaties zijn ook verheugd dat de minister een regeling wil treffen voor alle vrouwen die in dezelfde positie zaten als de drie vrouwen, wier hoger beroep op 27 juli door de Centrale Raad van Beroep (CRvB) in het tussenvonnis alvast is gehonoreerd. Het valt de drie organisaties die de drie vrouwen bijstaan echter op dat voornemens van de minister in verschillende opzichten wel wat mager zijn.

Volgens de CRvB was de afschaffing van de betreffende zwangerschapsuitkering zonder overgangsregeling en zonder vervangende regeling of compensatie in strijd met artikel 11, lid 2, sub b van het VN-Vrouwenverdrag (r.o. 4.3.8). De minister schrijft: *"De Staat heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat deze bepaling van het VN-Vrouwenverdrag niet van toepassing is op zelfstandigen en geen rechtstreekse werking heeft. De Hoge Raad en de CRvB hebben dit standpunt in 2011 onderschreven."*

Hoge Raad noch CRvB heeft echter uitgesproken dat het artikel niet van toepassing was op zelfstandigen. Ze beperkten zich destijds beide tot de rechtstreekse werking en kwamen niet toe aan een oordeel over een overweging ten overvloede van een lagere rechter.

Vervolgens verzuimt de minister te noemen dat het oordeel van het CEDAW-Comité in de klachtprocedure van de procederende vrouwen doorslaggevend is volgens de CRvB over de toepasselijkheid op vrouwelijke zelfstandigen (r.o. 4.2.1 – 4.2.7). En eveneens een rol speelt bij de overwegingen aangaande de rechtstreekse werking (r.o. 4.3.2, 4.3.5). Het CEDAW zelf achtte het in november vorig jaar in zijn sessie met de Nederlandse delegatie onder leiding van minister Bussemaker onbegrijpelijk dat zijn klachtingspraak zomaar ter zijde was geschoven. U zou minister Asscher (of zijn opvolger) kunnen vragen naar het waarom van het suggestieve en onvolledige citaat. Erkenning van het feit dat de CRvB het oordeel van CEDAW doorslaggevend vond is van essentieel belang voor toekomstig beleid (en procedures) waarbij het VN-Vrouwenverdrag in het geding is.

Ook mager is om geen enkele aandacht te besteden aan de zes vrouwen die de moed niet hebben opgegeven in deze *'langlopende kwestie'* en die bleven geloven in het belang van het VN-Vrouwenverdrag voor de Nederlandse rechtsorde. Materieel noch immaterieel kan er een felicitatie af. Dat moet anders kunnen - zoals het CEDAW ook had aanbevolen.

VVR, PPF en FNV kunnen zich op zich wel vinden in een vereenvoudigde regeling vanwege uitvoerbaarheid (en uitvoeringskosten), maar dat dient dan wel te gelden zowel voor de uitvoerders als voor de betrokken vrouwen.

Mager zijn ook de woorden dat de betrokken groep vrouwen "*desgevraagd een compensatie wordt geboden*" (p. 2) en de afwezigheid van voornemens over een campagne om betrokken vrouwen (volgens het Nieuwsbericht maximaal 20.000) te informeren over hun aanspraken. VVR, PPF en FNV vinden dat de minister het aan zijn stand verplicht is om actief de hand te reiken naar betrokken vrouwen. De SVB beschikt vanwege de kinderbijslag over contactgegevens van alle ouders van kinderen geboren in de betreffende periode. Het moet een kleine moeite zijn op het bankafschrift te verwijzen naar een website met meer informatie over de compensatieregeling. Weinig moeite kost het ook de nieuwe minister van sociale zaken, de nieuwe minister van economische zaken, de nieuwe minister voor emancipatie en de eventuele minister van landbouw om de kwestie van informatievoorziening aan betrokkenen aan de orde te stellen in de kennismakingsgesprekken met sociale partners en andere relevante organisaties. Een termijn van drie maanden na publicatie van de regeling is in ieder geval te kort. Een jaar ligt meer in de rede, net als bij de regeling uitbetaling van schadeloosstelling wegens in verband met arbeidsongeschiktheid niet opgebouwde vakantiedagen - eveneens afgedongen na (internationaal) rechtelijke procedures.

Ook de afbakening van de periode (zelfstandig werkende moeders van kinderen geboren tussen 7 mei 2005 en 4 juni 2008) is te mager. Bij het Meldpunt van FNV Vrouw, bij FNV Zelfstandigen en Clara Wichmann komen ook diverse meldingen van vrouwen met kinderen geboren tussen 1 augustus 2004 en 7 mei 2005 die destijds om uiteenlopende redenen geen zwangerschapsuitkering hebben genoten. Door 7 mei 2005 als 'startdatum' te nemen wordt rekening gehouden met de overgangsregeling van 40 weken na de in werking treding van de Wet Einde Toegang WAZ, bedoeld voor de vrouwen die al zwanger waren op 1 augustus 2004 en waarvan het risico dus al ingetreden was. Die overgangsregeling was echter niet bij iedereen bekend en regelmatig wordt het UWV genoemd als instantie die meldde dat er geen uitkeringsrecht meer was. Zelfs komen meldingen van vrouwen die op of vlak na de invoeringsdatum van de ZEZ-uitkering bevallen zijn te horen kregen dat ze niet in aanmerking kwamen. Op dit moment adviseert het Meldpunt deze vrouwen om alsnog een WAZ-of ZEZ-uitkering aan te vragen. Het zou de uitvoering door het UWV en de voorlichting over de compensatieregeling echter wel gemakkelijker maken als de compensatieregeling zou gaan gelden voor alle zelfstandigen en meewerkende vrouwen die tussen 1 augustus 2004 en 4 juni 2008 wel een kind maar geen zwangerschapsuitkering hebben gekregen.

Tot slot: in zijn brief verwijst minister Asscher naar de begroting SZW, waarin al middelen zouden zijn gereserveerd voor de uitvoering van de compensatieregeling. Volgens de begroting (p. 199) bestaat er een onvoorzien post voor diverse reserveringen, waaronder de compensatieregeling voor de zwangere zelfstandigen, waarvan nog geen achtste deel van de 20.000 vrouwen (van het genoemde Nieuwsbericht) betaald kunnen worden, exclusief uitvoeringskosten. U zou bij de vragen over de begroting SZW nadere toelichting op de opbouw van de betreffende onvoorzien post kunnen vragen.

Vanzelfsprekend zijn wij indien nodig bereid tot een nadere toelichting.

Namens de Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann,
de Stichting Proefprocessenfonds Clara Wichmann en de FNV,

Hoogachtend,

J. Swiebel
voorzitter VVR
Postbus 778
2300 AT Leiden
email: info@vrouwenrecht.nl